

Naiset Rauhan Puolesta

Women for Peace in Finland

Kyllä rauhankulttuurille • Kyllä ihmisyydelle • Kyllä rauhalle • Uraaniaseet täyskieltoon • Asemiljardit ruokaan • Ydinaseriisunta

Työ ionisoivassa säteilyssä

Loviisan Sanomat 18.1.2005

Työ ionisoivassa säteilyssä tarkoittaa työtä atomivoimaloiden valvotuissa tiloissa, joissa esiintyy säteilyä radioaktiivisista aineista ja laitteista. Työ on organisoitu säteilyannoksia varoen siten että työntekijä altistuisi mahdollisimman vähäiselle säteilylle. Mikäli työntekijä kuitenkin saa ylisuuren henkilökohtaisen säteilyannoksen, hän joutuu "lomalle".

Työ ionisoivassa säteilyssä on viime vuosien aikana mitä suurimmassa määrin annettu vieraalla työvoimalle, eli alihankkijoille, joiden työntekijät ovat yleensä tilapäisesti ja määräaikaaisesti palkattua väkeä. Kollektiivinen säteilyannos on näin ollen hajotettu suurelle määrälle ihmisiä. Yli 80 % atomiteollisuudessa saadusta kokonaissäteilyannoksesta osuu vieraalle työvoimalle (Ranska). Ranskalainen tutkimusjohtaja Annie Thébaud-Mony kertoo teoksessaan "L'industrie nucléaire - Sous-traitance et servitude" (Inserm. Paris. 2000) atomiteollisuuden vieraiden työntekijöiden työoloista.

Kustannustehokkuuden nimissä atomivoimaloiden seisokit lyhenevät, mutta teknistä turvallisuutta ei silti saa alentaa. Kun siirretään vieraalle työvoimalle valvotuilla alueilla suoritettava työ, saavutetaan kustannussäästöjä. Atomivoimaloiden omat pääsääntöisesti vakituiset työntekijät suunnittelevat ja kontrolloivat työn ja säilyvät vahingoitta, saaden lähes normaaleja säteilyannoksia. Alihankkijat kantavat toimeksiantajan juridisesti sidotun toiminnan riskit. Voidakseen mahdollisimman pienin kustannuksin täyttää vaatimukset heille on edullista palkata säteilyturvaviranomaisten valvomiin korkeariskitehtäviin tilapäistyövoimaa. Yritysten välinen työnjako on sovitettu palvelemaan kausiluonteista työtä atomivoimaloissa. Jotkut alihankkijat erikoistuvat suorittamaan atomivoimaloiden huoltotyöt ja tarjoavat työtä vain atomivoimaloissa. Kun työntekijä on saavuttanut laillisen maksimisäteilyannoksen, hän joutuu ulos, "lomalle" tai työttömäksi, vaikka hänen työsopimuksensa ei olis ikaan päättymässä. Esimerkiksi nuori, määräaikaaisesti palkattu työntekijä joka on saavuttanut 1,5 rem (30 millirem = 0.3 mSv) muutamassa päivässä saa lopputilin.

Vieraan työvoiman saama osa vuotuisesta kollektiiviannoksesta on viime vuosina noussut: 60 % v. 1978, 82 % v. 1990. Systemi kuluttaa paljon ihmisiä kun annokset hajaantuvat usealle työntekijälle. Alihankkijat saattavat kokea työvoimapulaa ja vuokrata työntekijöitä toiselta alihankkijalta, alihankkijat kaskadeissa (sous-traitance en cascade).

Tiedetään, että työskentely ionisoivassa säteilyssä antaa lyhyessä ajassa sallitun säteilyannoksen. Joustoilla ja tilapäisillä työpaikoilla pysytään yksilöiden kohdalla valvotuilla alueilla säteilyannosten sallituissa rajoissa. Tämä edistää joustoystävällistä työllisyyspolitiikkaa kaikkialla maailmassa. Ranskassa sitä kutsutaan "säteilyannosten määrittämäksi työksi" (travail à la dose).

Gerd Söderholm
Vapaa toimittaja